

Πρὸς Τίτον

Παῦλος, δοῦλος θεοῦ, ἀπόστολος δὲ Ἰησοῦ χριστοῦ, **1**

κατὰ πίστιν ἐκλεκτῶν¹ θεοῦ καὶ ἐπίγνωσιν² ἀληθείας

τῆς κατ' εὐσέβειαν,³ ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς αἰωνίου, ἦν **2**

ἐπηγγείλατο⁴ ὁ ἀψευδὴς⁵ θεὸς πρὸ⁶ χρόνων αἰωνίων, **3**

ἐφάνέρωσεν⁷ δὲ καιροῖς ἰδίῳ τὸν λόγον αὐτοῦ ἐν

κηρύγματι⁸ ὃ ἐπιστεύθην ἐγὼ κατ' ἐπιταγὴν⁹ τοῦ

σωτῆρος¹⁰ ἡμῶν θεοῦ, Τίτῳ¹¹ γνησίῳ¹² τέκνῳ κατὰ **4**

κοινὴν¹³ πίστιν: χάρις, ἔλεος,¹⁴ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ

πατρός, καὶ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ σωτῆρος¹⁰

ἡμῶν.

¹ ἐκλεκτός, chosen, elect. ² ἐπίγνωσις, εὖ, ἡ, knowledge, discernment. ³ εὐσέβεια, ας, ἡ, godliness, piety. ⁴ ἐπαγγέλλομαι, promise, profess. ⁵ ἀψευδής, unable to lie, truthful. ⁶ πρὸ, before (gen), before. ⁷ φανερῶ, reveal, manifest. ⁸ κήρυγμα, τος, τό, proclamation, preaching. ⁹ ἐπιταγή, ἥς, ἡ, command, commandment. ¹⁰ σωτήρ, ἦρος, ὁ, savior, deliverer. ¹¹ Τίτος, ου, ὁ, Titus. ¹² γνήσιος, genuine, true. ¹³ κοινός, common, unclean. ¹⁴ ἔλεος, ους, ὁ, pity, mercy.

Τούτου χάριν¹ κατέλιπόν² σε ἐν Κρήτῃ,³ ἵνα τὰ 5

λείποντα⁴ ἐπιδιορθώσῃ,⁵ καὶ καταστήσῃ⁶ κατὰ πόλιν

πρεσβυτέρους, ὡς ἐγὼ σοι διεταξάμην·⁷ εἴ τίς ἐστιν 6

ἀνέγκλητος,⁸ μιᾶς γυναικὸς ἀνὴρ, τέκνα ἔχων πιστά,

μὴ ἐν κατηγορίᾳ⁹ ἄσωτίας¹⁰ ἢ ἀνυπότακτα.¹¹ Δεῖ γὰρ 7

τὸν ἐπίσκοπον¹² ἀνέγκλητον⁸ εἶναι, ὡς θεοῦ οἰκονόμον:

μὴ αὐθάδῃ,¹⁴ μὴ ὀργίλον,¹⁵ μὴ πάροινον,¹⁶ μὴ

πλήκτην,¹⁷ μὴ αἰσχροκερδῇ,¹⁸ ἀλλὰ φιλόξενον,¹⁹ 8

φιλάγαθον,²⁰ σώφρονα,²¹ δίκαιον, ὅσιον,²² ἐγκρατῆ,²³ 9

ἀντεχόμενον²⁴ τοῦ κατὰ τὴν διδαχὴν²⁵ πιστοῦ λόγου,

ἵνα δυνατὸς²⁶ ᾦ καὶ παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ²⁷ τῇ

ὑγιαίνουσῃ,²⁸ καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας²⁹ ἐλέγχειν.³⁰

¹ χάριν, in favor of, for the pleasure of. ² καταλείπω, leave, leave behind. ³ Κρήτῃ, ης, ἡ, Crete. ⁴ λείπω, leave, leave behind. ⁵ ἐπιδιορθώω, set right, correct in addition. ⁶ καθίστημι, set, constitute. ⁷ διατάσσω, command, give orders to. ⁸ ἀνέγκλητος, above reproach, blameless. ⁹ κατηγορία, ας, ἡ, accusation, charge. ¹⁰ ἄσωτία, ας, ἡ, dissipation, debauchery. ¹¹ ἀνυπότακτος, not subject to rule, rebellious. ¹² ἐπίσκοπος, ου, ὁ, superintendent, overseer. ¹³ οἰκονόμος, ου, ὁ, manager, steward. ¹⁴ αὐθάδης, self-willed, stubborn. ¹⁵ ὀργίλος, inclined to anger, quick tempered. ¹⁶ πάροινος, ου, ὁ, addicted to wine, drunken. ¹⁷ πλήκτης, ου, ὁ, bully, contentious person. ¹⁸ αἰσχροκερδής, greedy of base gain, avaricious. ¹⁹ φιλόξενος, hospitable. ²⁰ φιλάγαθος, loving what is good. ²¹ σώφρων, self-controlled, sensible. ²² ὅσιος, righteous, pious. ²³ ἐγκρατής, self-controlled, disciplined. ²⁴ ἀντέχουμαι, hold, hold fast. ²⁵ διδαχή, ἡς, ἡ, teaching, instruction. ²⁶ δυνατός, powerful, possible. ²⁷ διδασκαλία, ας, ἡ, teaching, doctrine. ²⁸ ὑγιαίνω, be in good health, am well. ²⁹ ἀντιλέγω, speak against, oppose. ³⁰ ἐλέγχω, convict, reprove.

Εἰσὶν γὰρ πολλοὶ καὶ ἀνυπότακτοι,¹ ματαιολόγοι² καὶ 10

φρεναπάται,³ μάλιστα⁴ οἱ ἐκ περιτομῆς,⁵ οὓς δεῖ 11

ἐπιστομίζειν⁶: οἵτινες ὅλους οἴκους ἀνατρέπουσιν,⁷

διδάσκοντες ἅ μὴ δεῖ, αἰσχροῦ⁸ κέρδους⁹ χάριν.¹⁰ 12

Εἰπέν τις ἐξ αὐτῶν, ἴδιος αὐτῶν προφήτης, Κρητὲς¹¹

ἅει¹² ψεύσται,¹³ κακὰ θηρία,¹⁴ γαστέρες¹⁵ ἀργαί.¹⁶ Ἡ 13

μαρτυρία¹⁷ αὕτη ἐστὶν ἀληθής.¹⁸ Δι' ἣν αἰτίαν¹⁹ ἔλεγγε

αὐτοὺς ἀποτόμως,²¹ ἵνα ὑγιαίνωσιν²² ἐν τῇ πίστει, μὴ 14

προσέχοντες²³ Ἰουδαϊκοῖς²⁴ μύθοις,²⁵ καὶ ἐντολαῖς

ἀνθρώπων ἀποστρεφομένων²⁶ τὴν ἀλήθειαν. Πάντα 15

μὲν καθαρὰ²⁷ τοῖς καθαροῖς²⁷ τοῖς δὲ μεμιασμένοις²⁸

καὶ ἀπίστοις²⁹ οὐδὲν καθαρὸν²⁷ ἀλλὰ μεμιάνται²⁸

αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς³⁰ καὶ ἡ συνείδησις.³¹ Θεὸν 16

ὁμολογοῦσιν³² εἰδέναι, τοῖς δὲ ἔργοις ἀρνοῦνται,³³

¹ ἀνυπότακτος, not subject to rule, rebellious. ² ματαιολόγος, ου, ὁ, talking idly, and empty talker. ³ φρεναπάτης, ου, ὁ, deceiver, misleader. ⁴ μάλιστα, especially, most of all. ⁵ περιτομή, ἥς, ἡ, circumcision. ⁶ ἐπιστομίζω, silence, stop the mouth. ⁷ ἀνατρέπω, overturn, upset. ⁸ αἰσχρός, shameful, base. ⁹ κέρδος, ους, τό, gain, profit. ¹⁰ χάριν, in favor of, for the pleasure of. ¹¹ Κρητὲς, ὁ, Cretan. ¹² αἷ, always, ever. ¹³ ψεύστης, ου, ὁ, liar, deceiver. ¹⁴ θηρίον, ου, τό, wild beast, animal. ¹⁵ γαστήρ, τρος, ἡ, belly, womb. ¹⁶ ἀργός, inactive, idle. ¹⁷ μαρτυρία, ας, ἡ, testimony, witness. ¹⁸ ἀληθής, true, unconcealed. ¹⁹ αἰτία, ας, ἡ, cause, reason. ²⁰ ἐλέγχω, convict, reprove. ²¹ ἀποτόμως, severely, rigorously. ²² ὑγιαίνω, be in good health, am well. ²³ προσέχω, take head of, attend to. ²⁴ Ἰουδαϊκός, Jewish, Judaic. ²⁵ μῦθος, ου, ὁ, fable, myth. ²⁶ ἀποστρέφω, turn away, turn back. ²⁷ καθαρός, clean, pure. ²⁸ μαῖναι, stain, defile. ²⁹ ἄπιστος, unbelieving, faithless. ³⁰ νοῦς, ὁ, mind, reasoning faculty. ³¹ συνείδησις, εως, ἡ, conscience. ³² ὁμολογέω, confess, profess. ³³ ἀρνεόμαι, deny, repudiate.

βδελυκτοί¹ ὄντες καὶ ἀπειθεῖς² καὶ πρὸς πᾶν ἔργον
ἀγαθὸν ἀδόκιμοι.³

Σὺ δὲ λάλει ἃ πρέπει⁴ τῇ ὑγιαίνουσῃ⁵ διδασκαλίᾳ·⁶ **2**

πρεσβύτας⁷ νηφαλέους⁸ εἶναι, σεμνούς,⁹ σώφρονας,¹⁰

ὑγιαίνοντας⁵ τῇ πίστει, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ·¹¹ **3**

πρεσβύτιδας¹² ὡσαύτως¹³ ἐν καταστάματι¹⁴

ἱεροπρεπεῖς,¹⁵ μὴ διαβόλους,¹⁶ μὴ οἶνω¹⁷ πολλῶ

δεδουλωμένους,¹⁸ καλοδιδασκάλους,¹⁹ ἵνα **4**

σωφρονίζωσιν²⁰ τὰς νέας²¹ φιλάνδρους²² εἶναι,

φιλοτέκνους,²³ σώφρονας,¹⁰ ἀγνάς,²⁴ οἰκουρούς,²⁵ **5**

ἀγαθὰς, ὑποτασσομένας²⁶ τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα μὴ

ὁ λόγος τοῦ θεοῦ βλασφημῇται·²⁷ τοὺς νεωτέρους²¹ **6**

ὡσαύτως¹³ παρακάλει σωφρονεῖν·²⁸ περὶ πάντα **7**

¹ βδελυκτός, abhorrent, detestable. ² ἀπειθής, disobedient, unbelieving. ³ ἀδόκιμος, not passing the test, rejected. ⁴ πρέπει, be clearly seen, be fitting. ⁵ ὑγιαίνω, be in good health, am well. ⁶ διδασκαλία, ας, ἡ, teaching, doctrine. ⁷ πρεσβύτης, ου, ὁ, old man. ⁸ νηφαλέος, sober, temperate. ⁹ σεμνός, honorable, dignified. ¹⁰ σώφρων, self-controlled, sensible. ¹¹ ὑπομονή, ἥς, ἡ, endurance, perseverance. ¹² πρεσβύτις, ἰδος, ἡ, older woman, elderly lady. ¹³ ὡσαύτως, likewise. ¹⁴ κατάστημα, τος, τό, behavior, demeanor. ¹⁵ ἱεροπρεπής, reverent. ¹⁶ διάβολος, ου, ὁ, slanderer, accuser. ¹⁷ οἶνος, ου, ὁ, wine. ¹⁸ δουλῶ, enslave, bring under subjection. ¹⁹ καλοδιδάσκαλος, teaching what is good. ²⁰ σωφρονίζω, encourage, advise. ²¹ νέος, new, young. ²² φιλάνδρος, love for a husband. ²³ φιλότεκνος, loving one's children. ²⁴ ἀγνός, pure, holy. ²⁵ οἰκουρός, housekeeper. ²⁶ ὑποτάσσω, subject, put in subjection. ²⁷ βλασφημέω, revile, blaspheme. ²⁸ σωφρονέω, be of sound mind, judgment.

σεαυτὸν¹ παρεχόμενος² τύπον³ καλῶν ἔργων, ἐν τῇ
 διδασκαλίᾳ⁴ ἀδιαφθορίαν,⁵ σεμνότητα,⁶ ἀφθαρσίαν,⁷ 8
 λόγον ὑγιῆ,⁸ ἀκατάγνωστον,⁹ ἵνα ὁ ἐξ ἐναντίας¹⁰
 ἐντραπῇ,¹¹ μηδὲν ἔχων περὶ ἡμῶν λέγειν φαῦλον.¹² 9
 Δούλους ἰδίους δεσπότης¹³ ὑποτάσσεσθαι,¹⁴ ἐν πᾶσιν
 εὐαρέστους¹⁵ εἶναι, μὴ ἀντιλέγοντας,¹⁶ μὴ 10
 νοσφιζομένους,¹⁷ ἀλλὰ πίστιν πᾶσαν ἐνδεικνυμένους¹⁸
 ἀγαθὴν, ἵνα τὴν διδασκαλίαν⁴ τοῦ σωτῆρος¹⁹ ἡμῶν
 θεοῦ κοσμῶσιν²⁰ ἐν πᾶσιν. Ἐπεφάνη²¹ γὰρ ἡ χάρις τοῦ 11
 θεοῦ ἢ σωτήριος²² πᾶσιν ἀνθρώποις, παιδεύουσα²³ 12
 ἡμᾶς ἵνα, ἀρνησάμενοι²⁴ τὴν ἀσέβειαν²⁵ καὶ τὰς
 κοσμικὰς²⁶ ἐπιθυμίας,²⁷ σωφρόνως²⁸ καὶ δικαίως²⁹ καὶ
 εὐσεβῶς³⁰ ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, προσδεχόμενοι³¹ 13
 τὴν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ ἐπιφάνειαν³² τῆς δόξης τοῦ

¹ σεαυτοῦ, yourself, of you. ² παρέχω, offer, afford. ³ τύπος, ου, ὁ, mark, example. ⁴ διδασκαλία, ας, ἡ, teaching, doctrine. ⁵ ἀδιαφθορία, ας, ἡ, incorruptibility, soundness. ⁶ σεμνότης, ητος, ἡ, seriousness, dignity. ⁷ ἀφθαρσία, ας, ἡ, incorruptibility, immortality. ⁸ ὑγιής, whole, healthy. ⁹ ἀκατάγνωστος, beyond reproach, uncondemned. ¹⁰ ἐναντίος, opposite, hostile. ¹¹ ἐντρέπω, turn about, reverence. ¹² φαῦλος, worthless, bad. ¹³ δεσπότης, ου, ὁ, master, lord. ¹⁴ ὑποτάσσω, subject, put in subjection. ¹⁵ εὐάρεστος, well-pleasing, acceptable. ¹⁶ ἀντιλέγω, speak against, oppose. ¹⁷ νοσφίζω, rob, set apart. ¹⁸ ἐνδείκνυμι, show forth, show. ¹⁹ σωτῆρ, ἥρος, ὁ, savior, deliverer. ²⁰ κοσμέω, adorn, put into order. ²¹ ἐπιφαίνω, appear, shine. ²² σωτήριος, saving, bringing salvation. ²³ παιδεύω, teach, educate. ²⁴ ἀρνεόμαι, deny, repudiate. ²⁵ ἀσέβεια, ας, ἡ, ungodliness, impiety. ²⁶ κοσμικός, earthly, worldly. ²⁷ ἐπιθυμία, ας, ἡ, desire, passion. ²⁸ σωφρόνως, soberly, sensibly. ²⁹ δικαίως, righteously, justly. ³⁰ εὐσεβῶς, in a godly manner, piously. ³¹ προσδέχομαι, receive, wait for. ³² ἐπιφάνεια, ας, ἡ, appearance, appearing.

μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος¹ ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, ὃς 14

ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα λυτρώσῃται² ἡμᾶς ἀπὸ

πάσης ἀνομίας,³ καὶ καθαρίσῃ⁴ ἑαυτῷ λαὸν

περιούσιον,⁵ ζηλωτὴν⁶ καλῶν ἔργων.

Ταῦτα λάλει, καὶ παρακάλει, καὶ ἐλεγεῖ⁷ μετὰ πάσης 15

ἐπιταγῆς.⁸ Μηδεὶς σου περιφρονεῖτω.⁹

Ὑπομίμησκε¹⁰ αὐτοὺς ἀρχαῖς καὶ ἐξουσίαις 3

ὑποτάσσεσθαι,¹¹ πειθαρχεῖν,¹² πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν

ἐτοίμους¹³ εἶναι, μηδένα βλασφημεῖν,¹⁴ ἀμάχους¹⁵ 2

εἶναι, ἐπεικεῖς,¹⁶ πᾶσαν ἐνδεικνυμένους¹⁷ πραότητα¹⁸

πρὸς πάντας ἀνθρώπους. Ἡμεν γὰρ ποτε¹⁹ καὶ ἡμεῖς 3

ἀνόητοι,²⁰ ἀπειθεῖς,²¹ πλανώμενοι,²² δουλεύοντες²³

ἐπιθυμίαις²⁴ καὶ ἡδοναῖς²⁵ ποικίλαις,²⁶ ἐν κακίᾳ²⁷ καὶ

¹ σωτῆρ, ἦρος, ὁ, savior, deliverer. ² λυτρώω, ransom, liberate. ³ ἀνομία, ας, ἡ, lawlessness, iniquity. ⁴ καθαρίζω, cleanse, make clean. ⁵ περιούσιος, chosen, special. ⁶ ζηλωτής, οὐ, ὁ, Zealot, zealot. ⁷ ἐλέγχω, convict, reprove. ⁸ ἐπιταγή, ἡς, ἡ, command, commandment. ⁹ περιφρονέω, disregard, look down on. ¹⁰ ὑπομιμνήσκω, remind, remember. ¹¹ ὑποτάσσω, subject, put in subjection. ¹² πειθαρχέω, obey authority, obey one in authority. ¹³ ἔτοιμος, ready, prepared. ¹⁴ βλασφημέω, revile, blaspheme. ¹⁵ ἀμαχος, uncontentious, peaceable. ¹⁶ ἐπεικής, yielding, gentle. ¹⁷ ἐνδείκνυμι, show forth, show. ¹⁸ πραΰτης, mildness, gentleness. ¹⁹ ποτέ, once, at some time. ²⁰ ἀνόητος, foolish, thoughtless. ²¹ ἀπειθής, disobedient, unbelieving. ²² πλανῶ, deceive, lead astray. ²³ δουλεύω, serve, am a slave. ²⁴ ἐπιθυμία, ας, ἡ, desire, passion. ²⁵ ἡδονή, ἡς, ἡ, pleasure, lust. ²⁶ ποικίλος, varied, manifold. ²⁷ κακία, ας, ἡ, malice, evil.

φθόνῳ¹ διάγοντες,² στυγητοί,³ μισοῦντες⁴ ἀλλήλους. 4

Ὅτε δὲ ἡ χρηστότης⁵ καὶ ἡ φιланθρωπία⁶ ἐπεφάνη⁷

τοῦ σωτήρος⁸ ἡμῶν θεοῦ, οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν 5

δικαιοσύνη ὧν ἐποιήσαμεν ἡμεῖς, ἀλλὰ κατὰ τὸν

αὐτοῦ ἔλεον⁹ ἔσωσεν ἡμᾶς, διὰ λουτροῦ¹⁰

παλιγγενεσίας¹¹ καὶ ἀνακαινώσεως¹² πνεύματος ἁγίου,

οὗ ἔξέχεεν¹³ ἐφ' ἡμᾶς πλουσίως,¹⁴ διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ 6

τοῦ σωτήρος⁸ ἡμῶν, ἵνα δικαιωθέντες¹⁵ τῇ ἐκείνου 7

χάριτι, κληρονόμοι¹⁶ γενώμεθα κατ' ἐλπίδα ζωῆς

αἰωνίου. Πιστὸς ὁ λόγος, καὶ περὶ τούτων βούλομαι¹⁷ 8

σε διαβεβαιουῖσθαι,¹⁸ ἵνα φροντίζωσιν¹⁹ καλῶν ἔργων

προϊστασθαι²⁰ οἱ πεπιστευκότες θεῷ. Ταῦτά ἐστιν τὰ

καλὰ καὶ ὠφέλιμα²¹ τοῖς ἀνθρώποις: μωρὰς²² δὲ 9

ζητήσεις²³ καὶ γενεαλογίας²⁴ καὶ ἔρεις²⁵ καὶ μάχας²⁶

¹ φθόνος, ου, ὁ, envy, grudge. ² διάγω, spend one's life, live. ³ στυγητός, hateful, loathsome. ⁴ μισέω, hate, detest. ⁵ χρηστότης, ητος, ἡ, goodness, kindness. ⁶ φιλανθρωπία, ας, ἡ, (loving) kindness, love for mankind. ⁷ ἐπιφαίνω, appear, shine. ⁸ σωτήρ, ἦρος, ὁ, savior, deliverer. ⁹ ἔλεος, ους, ὁ, pity, mercy. ¹⁰ λουτρόν, οῦ, τό, bath, washing. ¹¹ παλιγγενεσία, ας, ἡ, renewal, rebirth. ¹² ἀνακαινώσις, εως, ἡ, renewal, renewing. ¹³ ἐκχέω, pour out, shed. ¹⁴ πλουσίως, richly, abundantly. ¹⁵ δικαιοῦμαι, justify, pronounce righteous. ¹⁶ κληρονόμος, ου, ὁ, heir, inheritor. ¹⁷ βούλομαι, wish, will. ¹⁸ διαβεβαιόομαι, speak confidently, insist. ¹⁹ φροντίζω, be intent on, be careful about. ²⁰ προϊστέμι, rule. ²¹ ὠφέλιμος, useful, profitable. ²² μωρός, foolish, stupid. ²³ ζήτησις, εως, ἡ, debate, controversy. ²⁴ γενεαλογία, ας, ἡ, genealogy. ²⁵ ἔρις, ιδος, ἡ, strife, contention. ²⁶ μάχη, ης, ἡ, fight, conflict.

νομικὰς¹ περιῖστασο·² εἰσὶν γὰρ ἀνωφελεῖς³ καὶ
 μάταιοι.⁴ Αἰρετικὸν⁵ ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ 10
 δευτέραν⁶ νουθεσίαν⁷ παραιτοῦ,⁸ εἰδὼς ὅτι 11
 ἐξέστραπται⁹ ὁ τοιοῦτος, καὶ ἀμαρτάνει,¹⁰ ὦν
 αὐτοκατάκριτος.¹¹

Ὅταν πέμψω Ἀρτεμᾶν¹² πρὸς σε ἢ Τυχικόν,¹³ 12
 σπουδάσον¹⁴ ἐλθεῖν πρὸς με εἰς Νικόπολιν·¹⁵ ἐκεῖ γὰρ
 κέκρικα παραχειμάσαι.¹⁶ Ζηνᾶν¹⁷ τὸν νομικὸν¹ καὶ 13
 Ἀπολλῶ¹⁸ σπουδαίως¹⁹ πρόπεμψον,²⁰ ἵνα μηδὲν αὐτοῖς
 λείπῃ.²¹ Μανθανέτωσαν²² δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι²³ καλῶν 14
 ἔργων προῖστασθαι²⁴ εἰς τὰς ἀναγκαίαις²⁵ χρεῖας,²⁶ ἵνα
 μὴ ὦσιν ἄκαρποι.²⁷

¹ νομικός, pertaining to the law. ² περιῖστημι, stand around, avoid. ³ ἀνωφελής, unprofitable, useless. ⁴ μάταιος, vain, useless. ⁵ αἰρετικός, factious, causing division. ⁶ δεύτερος, second. ⁷ νουθεσία, ας, ἡ, admonition, instruction. ⁸ παραιτέομαι, make excuse, refuse. ⁹ ἐκστρέφω, turn aside, pervert. ¹⁰ ἀμαρτάνω, sin. ¹¹ αὐτοκατάκριτος, self-condemned. ¹² Ἀρτεμᾶς, ἄ, ὁ, Artemas. ¹³ Τυχικός, οὐ, ὁ, Tychicus. ¹⁴ σπουδάζω, hasten, be eager. ¹⁵ Νικόπολις, εως, ἡ, Nicopolis. ¹⁶ παραχειμάζω, winter, pass the winter. ¹⁷ Ζηνᾶς, ἄν, ὁ, Zenas. ¹⁸ Ἀπολλῶς, ὁ, Apollos. ¹⁹ σπουδαίως, with haste, diligently. ²⁰ προπέμπω, send before, send forth. ²¹ λείπω, leave, leave behind. ²² μανθάνω, learn, ascertain. ²³ ἡμέτερος, our, our own. ²⁴ προῖστημι, rule. ²⁵ ἀναγκαῖος, necessary, essential. ²⁶ χρεία, ας, ἡ, need, necessity. ²⁷ ἄκαρπος, unfruitful, barren.

Ἀσπάζονται σε οἱ μετ' ἐμοῦ πάντες. Ἀσπασαι τοὺς 15

φιλοῦντας¹ ἡμᾶς ἐν πίστει.

Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

¹ φιλέω, love, kiss.